

TOVERI

Lännen Suomalaisen Työväestön Äänenkannattaja

TILAUSHINNAT YHDYSVALLOISSA:	
Yksi vuosikerta ..\$5.50	Kuusi kuukautta \$3.00
Kolme kuukautta ..\$1.60	Yksi kuukausi ..\$0.60
Canadaan, Suomeen ja ulkomaille:	
Yksi vuosikerta ..\$8.50	Kuusi kuukautta \$4.50
SUBSCRIPTION RATES in the United States:	
One Year ..\$5.50	Six Months ..\$3.00
Three Months ..\$1.60	One Month ..\$0.60

No. 148

PERJANTAINA, KESÄK. 25 P.—FRIDAY, JUNE 25

1920.—KOLMASTOISTA VUOSIKERTA.—VOL. XIII

TYÖLÄISET AKTIIVISINA ENGLANNISSA

Pysäyttäneet ammuksien lähettämisen Venäjää vastaan taisteleville

LONTOO, toukok. 25 p. (Postified Federated Pressille) — Huomatavain ilmiö tässä maassa kuluvalta viikolta on laajojen järjestyneislin työläisten lukeutuvien työläisjoukkojen protesti Puolan hyökkäyksen johdosta Venäjää vastaan. Sen jälkeen kun Lontoon satamatyöläiset kieltäytyivät lastaamasta ammuksia "Jolly Georgeen" on kaikkiin suuriin satamiin asetettu vahteja katsojan perään, että maasta ei voitaisi lähettää ulos enempää aseita ja ammuksia, joita aloitetaan käyttää lähetettävien Neuvosto-Venäjää vastaan.

Tämän lisäksi ovat Kansallisen satamatyöläisten ammattijärjestön virkalliset antaneet mainitun järjestysjäsenille määräyksen, että heidän on kieltäydyttävä käsittelemästä kaikkia sellaisia tarpeita, jotka aloitetaan lähettää Puolaan. Kaivostyöläisten ammattijärjestö on valmis ja halukas palostamaan hallitusta tarkoituksella saada se muuttamaan suhtautumistaan tähän kysymykseen ja kaikkialla kuullaan työläisten johtavien vaatimuksia yleislakon julistamisesta, jotta hyökkäilyt Venäjää vastaan saataisiin loppumaan.

Samanlaista poliittikka alkavat työläiset noudattaa mikäli on kysymyksessä suhtautuminen ammuksien lähettämiseen Irlannissa oleville englantilaisille sotilaille. Käskettiin Dublinin saapuneen laivan ammuksista olla sotilaiden purettava, irlantilaiset satamatyöläiset kun kieltäytyivät sitä purkamasta. Näillä ammuksilla täytettiin sitte parikymmentä tavaravannua, mutta nyt kieltäytyivät rautatieläiset vuorostaan kullestamasta niitä minnekään. Juna- ja laivojen välillä panttiin sotilaita, mutta silloin taasen signaalimehet tekivät lakon ja juna ei sen takia voitu liikuttaa. Otaksutaan satamatyöläisten Liverpoolissa myös kieltäytyvän käsittelemästä Irlantiin siotuja ammuksia.

Liberaalisissa ja työväen piireissä epäillään täydelleen hyväksyttävän Irlantilaisen kulestusjärjestelmän menettelyä.

"Daily Heraldille" saapui tänään paperilappu, joka oli ollut kiinnitettynä rautatievaunun seinään Stockportissa ja siltä näkyi, että vaunu oli lastattu Herefordissa tykin kuullilla, jotka oli osotettu Rumanian hallitukselle ja jotka piti lastattavan laivaan Tynessa. Mainittu lehti kertoo Clemenceaun viime joulukuussa sanoneen: "Minä luotan moniin muuhun malliin paitsi Puolaan; minä luotan Rumaniaan" ja se kehottaa satamatyöläisiä kieltäytymään käsittelemästä noita kuullia. "Kaikki Rumaniaan ja Puolaan aloit lähetykset ovat epäilyttäviä. Oikaa varullinen. Tavara- ja laivojen välillä panttiin sotilaita, mutta silloin taasen signaalimehet tekivät lakon ja juna ei sen takia voitu liikuttaa. Otaksutaan satamatyöläisten Liverpoolissa myös kieltäytyvän käsittelemästä Irlantiin siotuja ammuksia.

"Daily Heraldille" saapui tänään paperilappu, joka oli ollut kiinnitettynä rautatievaunun seinään Stockportissa ja siltä näkyi, että vaunu oli lastattu Herefordissa tykin kuullilla, jotka oli osotettu Rumanian hallitukselle ja jotka piti lastattavan laivaan Tynessa. Mainittu lehti kertoo Clemenceaun viime joulukuussa sanoneen: "Minä luotan moniin muuhun malliin paitsi Puolaan; minä luotan Rumaniaan" ja se kehottaa satamatyöläisiä kieltäytymään käsittelemästä noita kuullia. "Kaikki Rumaniaan ja Puolaan aloit lähetykset ovat epäilyttäviä. Oikaa varullinen. Tavara- ja laivojen välillä panttiin sotilaita, mutta silloin taasen signaalimehet tekivät lakon ja juna ei sen takia voitu liikuttaa. Otaksutaan satamatyöläisten Liverpoolissa myös kieltäytyvän käsittelemästä Irlantiin siotuja ammuksia.

Pahetta sotavelkojen anteeksiantamisesta

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., June 25, 1920, as required by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

LONTOO, kesäk. 25 p. — Loordi Riddle eilen vahvisti "Echo de Parisin" poliittisen osaston toimittajan "Pertinaxin" äskettäin antaman lausunnon, että liittovaivat aikovat pyytää Yhdysvaltoja julistamaan mitättömiksi Euroopan maiden sotavelat, jotka ne ovat Yhdysvalloilta ottaneet.

Hän sanoi sotavelkojen anteeksiantamista Yhdysvalloilta pyydettyään, jotta Europa pääsisi nopeammin finanssiallisesti ja teollisesti elpymään siltä huonosta asemasta, mihin se sodan takia on joutunut. Hän sanoi, että Englanti nyt saamalla kertaa antamaan anteeksi velat Ranskalle, Italialle ja muille maille.

KATSOMOLAVA ROMAHTI ALAS; 15 LOUKKAANTUI

BUFFALO, N. Y., 25 p. kesäk. — Viikosta toista ihmistä loukkaantui pahasti kun yleisöä täynnä oleva katsomolava romahti alas Broadway Auditoriumissa, jossa baptistit parhallaan viettävät konventsonia.

Taistelu alkanut kreikkalaisten ja turkkil. välillä

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., June 25, 1920, as required by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

(Sähkösanomatieto)

LONTOO, kesäk. 25 p. — Smyrnasta tiedotetaan, että kreikkalaiset ovat piirtäneet turkkilaisen armeijan Philadelphassa, Vähässä-Aasiassa, ja ottaneet 8,000 turkkilaisista vangiksi. Myöskin he ovat kaapanneet suuren määrän ammuksia turkkilaisilta.

SMYRNA, Vähä-Aasia, kesäk. 25 p. — Kreikan armeija on aloittanut hyökkäyksen Turkin nationalistien johtajan Mustafa Kemal-pashan joukkoja vastaan, mikäli täällä oleva Kreikan armeijan pääkortteerista virallisesti ilmoitetaan.

LONTOO, kesäk. 25 p. — "Evening Newsille" Konstantinopolista tulleet tiedot kertovat, että Turkin nationalistien johtajan Mustafa Kemal-pashan joukkoja on tullut Vähästä-Aasiasta Marmorameren poikki Euroopan puolelle. Kemalin joukkojen kerrotaan nousseen maihin Kutshuk-Tshekomejessa, joka on 12 englanninpeninkulmaa länteen Konstantinopolista.

Minnesotan valtion non-partisanistien äänet lisääntyvät

ST. PAUL, Minn., kesäk. 24 p. — Tähän lhtaan mennessä on non-partisanistien kuvernööriehdokkaan Henrik Shipsteadin äänimäärä kohonnut niin, että hän on enää noin 10,000 ääntä jälessä Jacob A. O. Preussista, republikaanien ehdokkaasta.

Arvelaan, ettei Shipstead tule vaillutta ehdokkaaksi republikaanien listalle, mutta jos hän häviää, on hänen häviönsä ainoastaan muutaman äänen häviö, sillä 341 äänestyspiiristä ei vielä ole tullut vaalien tulokset yleiselle äänenlaskukomitealle ja nämä piirit ovat kaikki etäisimmillä maanviljelysseudilla.

Shipsteadin äänet ovat tulleet kokonaan maanviljelysalueilta ja kaupunkien työläispiireistä. Jos jällellä olevissa piireissä on äänestetty häntä yhtä uskollisesti kuin joissakin toisissa maanviljelyspiireissä, joiden äänet on jo laskettu, tulee voitto olemaan "hiuskarvan varassa" ja joutulpa kumpi puoli tahansa häviölle joudutaan äänet laskemaan uudestaan.

Jos Shipstead saisi nimlyksen, pidetään hänen voittoaansä varsin silissä vaaleissa varmana. Sen mukana tulisi ehkä enemmistö lainlaattajunnasta olemaan non-partisanistia. Siten täytyisi non-partisanistien liiton presidentin ja perustajan A. C. Townleyn ennustus, minä hän teki kaksi vuotta takaperin, että non-partisanistit tulevat "vallottamaan" Minnesotan 1920.

Londonderryssä rauhallisempaa

(Sähkösanomatieto)

DUBLIN, kesäk. 25 p. — Englantilaiset sotilait ovat aseman heroina Londonderryssä. Se näyttää nyt kuin sotilasleiriltä; siellä on tunkkeja, kuularuskuja, moottorivankureja j.m.s. Yksi sinn feineri ja yksi unionisti kuoli sairaalassa aikaiseen tänä aamuna haavoista, joita he olivat saaneet taistelussa eilen illalla. Rauhattomuksia on viime yön kuluessa ollut vain laittapuollia.

BELFAST, kesäk. 24 p. — Arvioidaan Londonderryn taistelussa viime päivien aikana parinkymmenen henkilön saaneen surmansa. Usella haavottuneita sinn feineriä ja unionisteja kannettiin kotielinsa pimeän tultua eilen illalla. Tilanne Londonderryssä on edelleen kriittillinen; ruokatarpeet ovat kaupungin asukkailla melkein kokonaan loppuneet ja kaasukin on jo hyvin vähissä.

Kaikki sairaalat Londonderryssä ovat täynnä taistelussa haavottuneita.

CENTRALIA, Wash., 25 p. kesäk. Palopöllikkö Cunningham surmautui tulipalossa, joka hävitti tänään Hope-rakennuksen. Cunningham oli eksynyt savuun, eikä häntä osattu kaivata ajoissa. Kun kumppanit hänet vihdoin löysivät, eli hän vain lyhyen ajan.

PUNAISTEN SUHDE VENÄJÄN VELKOIHIN

Ovat valmiita kaikesta huolimatta neuvottelemaan velkojen maksusta

LONTOO, kesäk. 24 p. — Pariisilainen "La Liberten" kirjeenvaihtaja sai tilaisuuden haastatella Neuvosto-Venäjän teollisuus- ja kauppaministeriä, Gregorij Krassinia. Kirjeenvaihtaja tahtoi erikoisemmin tietää, millä kannalla on neuvostohallitus tsaarihallituksen velkojen maksamiseen nähden. Ranskassa ja muissa maissa ollaan sellaisessa käsityksessä, että neuvostohallitus on haluton maksamaan noita velkoja, huomautti haastattelija.

Krassin vastasi, että vuodesta 1905 lähtien ei ainoastaan hänen puoleensa, vaan kaikki Venäjän kaupapuolueet ovat ailituasti julkisesti ja laajasti varotelleet ulkomaalaisia antamasta luottoa tsaarihallitukselle, joka oli tuomittu hävitettäväksi. Näissä varoituksissa lausuttiin, että Venäjän kansa, kuskitettuaan tsarinhallituksen, ei tule maksamaan lainoja, joita on käytetty kansan sortamiseen. Eräiden maiden, varsinkin Ranskan, rahamiehet eivät uskoneet Venäjällä tulevan vallankumousta, oikeuden ja kohtuuden mukaan he saisivat kärsiä erehdyksensä seuraukset.

Milloin hallituksen vahdos on rauhallinen ja siten tapahtunut vallankumous ei ole syvällekkäppä koko järjestelmän perustelta muuttava tapaus, on johdonmukaista odottaa, että uusi hallitus vastaa entisen rahallisisa sitoumuksista, selitti Krassin. Historia kuitenkin osottaa, että vallankumoushallitukset yleensä ovat kieltäytyneet tunnustamasta vanhojen hallitusten sopimuksia. Muisteltokoot ranskalaiset vain oman maansa suurta v. 1789 vallankumousta. Tunnustiko silloinen vallankumoushallitus romahtaneen kuninkaanlaisen järjestelmän sitoumuksia?

Krassin sanoi olevansa vakuutettu, että Venäjällä ei kyetä asevoimien pakottamaan noita velkoja maksamaan. Sanotte, että Ranska voi tehoakkaammin avustaa Puola sodassa Neuvosto-Venäjää vastaan, myönnettään. Mutta vaikka Puola pääsisi Moskovaan saakka, niin on aivan mieleetöntä olettaa, että Puola tai mikään vieras valta kykenisi hallitsemaan niin suurta maata kuin Venäjä on.

Ovat valmiita neuvottelemaan.

Neuvostohallitus kuitenkin on jo alkoja siten ilmoittanut haluavansa neuvotella näiden velkojen maksusta ja tehdä vilpittömän sovinnon. Lenin teki tällaisen ilmoituksen Bullittille v. 1919 ja minä neuvostohallituksen valtuuttamana olen uustanut sen. Minä taas sanon, että neuvostohallitus on halukas sovittelemaan asialla, mutta Ranskan saatavista keskustellaan ainoastaan rauhannehtojen yhteydessä, ei ennen. Me haluamme olla varmoja, että meille rauhanteossa taataan tilaisuudet työskennellä sitoumustemme täyttämiseksi. Me emme myönnä olevamme velvollisia suorittamaan tsaarinhallituksen velkoja, mutta kansainvälisen sovinnon ja liike-elämän suoksen vuoksi voimme siihen suostua. Vihollisemme tekisivät viisaasti hyväksyessään ehdotuksemme, sillä Venäjän kansa voi pakottaa meidät vielä peruuttamaan koko tarjouksen.

Ja mitä luulevat velkavat vihollisemme voittavansa sillä, että Venäjä yhä uudelleen ja uudelleen köyhdytetään sodalla? kysyi Krassin. Ollesaan pakotettu käyttämään suurimman osan energiaastan sotatoimien, eli Venäjän kansa luonnollisesti voi rakentaa rautateitä, tehtaia ja yleensä kehittää taloudellista elämää. Vihollisemme eivät voine pitää Venäjän taloudellista köyhymistä takeena saatavien suorituksista.

Saalitajat lujina saataviensa puolesta.

PARIISI, kesäk. 24 p. — Pariisissa äskettäin pidetyn kansainvälisen neuvottelun tuloksista, koskeva ulkomaalaisten etujen "suojelemissa" Neuvosto-Venäjällä, on nyt annettu tietoja julkisuuteen. Näiden tietojen mukaan neuvotteluissa on tehty päätös, jonka mukaan Venäjä ja sitä ympäröivien, entiseen Venäjään kuuluneiden rajavaltioiden,

CANADA VALMISTAUTUU PIKAIISIIN KAUPPASUHTEISIIN NEUVOSTO-VENÄJÄN KANSSA

NEUVOSTOVALLAN LÄHETYSTÖ NEUVOTELLUT KAKSI VIIKKOA CANADAN EDUSTAJIEN KANSSA. \$5,000,000 ARV. RAUTATIEKALUSTOA OSTETTU

NEW YORK, 24 p. kesäk. — Valmistelut kauppasuhteiden alkamisesta Canadian ja Neuvosto-Venäjän välillä on loppuunsaorittettu, ilmoittaa Neuvosto-Venäjän lähetti Ludvig Martens.

Lähetystö on näinä päivinä palannut Canadaan, sanoi Martens, jossa hallituksen viranomaiset ja tehtailijoiden edustajat kaksi viikkoa neuvottelivat. Neuvosto-hallituksen lähetystö oli suosiollisesti vastaanottanut.

Muutaman päivän kuluessa, ilmoittaa Martens, allekirjotetaan sopimus, jonka mukaan Canadaan lähetetään Venäjälle \$5,000,000 arvosta liikkuvaa rautatiekalustoa. Myöskin tulee neuvosto-hallitus ostamaan maanviljelyskalustoa, koneita ja lääke- tarpeita.

KOMMUNISTIT VAPAUTUVAT YLI MAAN

Sitä edellyttää tuomari Andersonin antama päätös Bostonissa

BOSTON, Mass., kesäk. 24 p. — Lakiperitit täällä tekivät tänään ennustuksen, että jos Yhdysvaltain ylioikeus vahvistaa liittovaltioiden tuomarin George W. Andersonin tekemän päätöksen 14 kommunistin jutussa, jotka oli määrätty karkotettavaksi ja jotka hän vapautti, tulevat kaikki ne tuhannet oletett "punaset", mitä oikeusdepartmentti keräsi koko maata käsittelevässä jhdissa, pääsemään vapaaksi.

Pitäessään Amerikan Kommunistipuoluetta laillisena, arvostelee tuomari Anderson 30,000 sanaa käsittelevässä päätöksessään ankarasti oioikeusdepartmentin toimintaa tammikuulla toimitetussa "punasten" jhtauksessa sekä nimittää "laittomiksi" ja puolueelliseksi" niitä ulkomaalaisten kuulestuloja, mitkä siirtolaivastiraston tarkastaja toimitti täällä. "Ei ole hituistakaan todistuksia," sanoo hän, "että kommunistipuolue suosittelisi pakkokeinoja ja väkivaltaa, mikä on pääsyytösä jonka perusteella karkotukset määrättiin tuhansissa tapauksissa yli Yhdysvaltain."

22 henkeä surmattu Saksan mellakoissa

BERN, Sveitsi, kesäk. 25 p. — Seitsemäntoista henkilöä on surmattu mellakoissa Urmassa ja viisi Lavensburgissa, Saksassa. Haavottuneiden luku nousee useihin kymmeniin. Välttämätöntä synnä mellakointia ovat korkeat elintarpeiden hinnat.

TYÖNANTAJA PINTEESSÄ TYÖLÄISEN MURHASTA

SEATTLE, Wash. — Ingram Rader, rikas puukauppias, joka on ollut vapaana \$20,000 takauksella murhattaun palikalaisensa Bud Dean Curtisin, vietti tänään aikaansa kauntin vankilassa. Lautakunta langetti hänet tappoon syylliseksi, suloitaan korkeinta rangaistusta. Rader tulee anomaan uutta kuulestuloa.

Puukauppias murhasi Curtisin hahlonhakuukämpällä lähellä Lake Cityä, kun Curtis oli moittinut häntä kotinsa rikkomisesta.

on vastattava suhteellisesti entisen tsaarinhallituksen veloista. Nämä vaatimukset on asetettava tulevien taloudellisten suhteiden pohjaksi Venäjään nähden. Kymmenen erimaaan edustajat tulevat näin ollen vaatimaan jyrkästi hallitukseltaan, että ne eivät saa ryhtyä minkäänlaisin taloudellisiin suhteisiin Neuvosto-Venäjän kanssa, ennenkuin se on tunnustanut edellmainitut vaatimukset. Vaatimuksin liittyi myöskin suunnitelma vakituksen kansainvälisen järjestön muodostamisesta, jonka tehtävänä on painostaa näiden pyyteiden toteuttamista.

RAUTATEILLA VOI PUHJETA YLEISLAKKO

Työlautakunta ei näytä pääsevän päätökseen kriittisellä hetkellä

WASHINGTON, 24 p. kesäk. — Valkoiseen Taloon annettiin tänään ilmoitus, että yleinen työstä poistuminen tapahtuu maanantaina kaikkialla maan rautateilla, ellei rautateiden työlautakunta tee pikaisista päätöistä palkkavaatimusten suhteen.

Union virkallijain presidentin sihteerille antamien tietojen mukaan johtajat eivät enää kykene pitämään rautatieläisiä ja he myös sanoivat saaneensa varman tiedon, että "laittomat" aiheet toteuttavat yleislakko-ohjelmansa maanantaina, ellei työlautakunta siihen mennessä ole tehnyt päätöstä.

CHICAGO, 24 p. kesäk. — Täällä arvelaan, että Yhdysvaltain rautateiden työlautakunta ei kykene tekemään pikaisista päätöistä rautatieläisten palkkavaatimusten suhteen. Vaikutena on erimielisyys siitä, siällytetäänkö "kapinalliset" rautatieläiset osalliseksi palkankorotukseen. Lautakunnan enemmistö kumminkin suosii "kapinallisten" huomioittamista.

Junamiesten veljesliittojen edustajat kokoontuvat täällä huomenna. Heidän arvelaan vastustavan kaikkia yrityksiä tunnustuksen antamiseksi "kapinallisille" järjestöille.

Chicago "kapinallisten" Yhdenmen's Associationin esimes John Grunau on kutsunut huomiseksi koolle yleisen "kapinallisten" edustajat.

Valkoinen terrori raivoaa Unkarissa yhä pirullisempaan

LONTOO, kesäk. 24 p. — Parlamentin alahuoneessa tehtiin kysymyksen antamassaan vastauksessa on pääministeri Lloyd-George selittänyt, että Budapestissa olevan Englannin edustajan lähettämien tietojen mukaan juutalaisten ja kommunistien valloaminen Unkarissa edelleen jatkuu ja että asemassa suhteessa käy itse asiassa yhä huonommaksi.

Pääministeri selitti, että Englannin edustaja on kiinnittänyt Unkarin hallituksen huomiota näihin laittomuuksiin. Kun pääministeriltä kysyttiin mitä hän arvelee erikoisen tutkijakomissionin lähettämisestä Unkariin, vastasi hän:

Minä olen halukas pohtimaan sitä. Meidän edustajamme Unkarissa on saanut huolestua asemasta. Hän on tehnyt meille eräitä ehdotuksia asiasta ja me olemme valmiit kannattamaan hänen suunnitelmiaan niin paljon kuin mahdollista.

VIISI JÄÄNYT SORTUVAN RAKENNUKSEN ALLE

CHICAGO, 25 p. kesäk. — Viisi työmestä loukkaantui hengenvaarallisesti kun Sheridan-Plaza hotellin vasta rakennetut seinät luhistulivat.

Hotellipalvelijat taisteluun lahjajärjestelmää vastaan

NEW YORK, 24 p. kesäk. — Hotellityöläisten yleismaallinen järjestö on julistanut sodan lahjajärjestelmää vastaan.

Taistelu alettiin järjestyneiden hotellityöläisten joukkokokouksessa, jossa keskusteltiin keinosta miten lahjajärjestelmä voitaisiin polttaa sekä miten hankittaisiin 8-tuntinen työpäivä ja elinkustannuksia vastaava palkka.

Union virkallijat ennustavat noitelleissa, ravintoloissa ja kaikissa ruoka-anniskeluissa puhekeavan yleislakon. Hotellipalvelijain toimeenpaneva komitea on jo valtuuttanut virkallijat kutsumaan lakon, milloin se katsotaan tarpeelliseksi.

Tämä olisi ensi kerran hotellityöläisten järjestön historiassa kun kaikki hotelli- ja ravintola-alalla palvelevat työläiset toimivat yhdessä. Huoneiden siivoajat, tarjoilijat, keittäjät ja astianpesijät tulisivat yhdessä menemään lakkoon. Nykyinen työväenpuute New Yorkissa tulisi helpottamaan hotellipalvelijain taistelua.